

*Orgaan van de 'Vereniging Vrienden van het Zaanse Huis'
Voortzetting van de Vereniging 'Vrienden van de Zaanse Schans'*

Administratie: Zonnewijzerspad 8, Zaanse Schans

Redaktie: Van Ostadestraat 10, Zaandam

Verschijnt 3-maandelijks

Juni 1982 No. 82

De Zaanse Schans (2)

SONOY'S FORMIDABELE GRENDDEL OP DE TOEGANG TOT DE MEREN VAN HET NOORDERKWARTIER 1573 - 1578

door S.H. Hoogterp

In dit artikel van de hand van S.H. Hoogterp in het jaarboek 1980/81 van de stichting Menno van Coehoorn, volgen we de krijgswegingen in verband met de Zaanse Schans uit de jaren 1573-1578.

Na de val van Haarlem (12-7-1573) gelastte Alva een algemene aanval op het Noorderkwartier. Zijn zoon Don Frederik moest direct Alkmaar nemen, Bossu de schepen van de opstandelingen op de Zuiderzee in de grond boren en de Zuiderzeesteden blokkeren, terwijl een vloot van gewapende binnenvaartuigen de Zaan moest opvaren en doordringen naar de grote meren van het Noorderkwartier om vandaar Alkmaar en de Zuiderzeesteden in de rug te kunnen bedreigen en af te sluiten. Terwijl Don Frederik Alkmaar aanviel, breidden de Spanjaarden op 27-8-1573 hun bruggehoofd te Zaandam uit over de gehele Noordelijke IJ-oever van Zaandam tot Nieuwendam. Diederik van Sonoy had echter reeds zijn maatregelen genomen. In overleg met de gedeputeerden van de steden had hij een totale mobilisatie van de bevolking gelast, de vestingwerken van Alkmaar verbeterd en daar schansen gebouwd, Purmerend tot een vesting gemaakt en een Zuiderzeevloot gevormd onder Cornelis Jansen Dircksz, burgemeester van Monnickendam. De Prins van Oranje versterkte Sonoy's geuzenvendels met aangeworven vendels, Franse en Duitse huurtroepen. Op veel plaatsen maakte men schansen.

De eerste Spaanse aanval geschiedde toen de Zaanse Schans nog in aanbouw was. De vijand rukte vanuit Zaandam op langs de oostelijke Zaanoevers. Halverwege werd hij gestuit door een beveiligingsdetachement bij een versperring met borstwering bij de Noordervaldeur. Het vendel dat ter dekking van de schansbouw in het 'Kalf' was gelegerd, wierp de Spanjaarden vervolgens terug op Zaandam. Het daarna snel voltooid vestingwerk leek voorlopig onneembaar en de vijand zag in 1573 af van verdere acties ertegen. De Zaan en de grote meren bleven voor hem afgesloten. Evenals tegen Don Frederik voor Alkmaar en tegen Bossu op de Zuiderzee, behaalde Sonoy hier aan de Zaan dus een belangrijk succes. In 1574 zou de schans echter het toneel worden van een heftiger strijd dan die bij de Noorder-valdeur.

Requessens, die Alva intussen was opgevolgd, besloot toch nog een poging te doen om het Noorderkwartier weer in handen te krijgen. Daar-toe moest eerst Waterland, het zuidelijke deel dus, worden veroverd. De opmars moest voornamelijk uit westelijke richting geschieden en over het ijs, zodra dit sterk genoeg was. Half februari 1574 viel een strenge vorst in en op 19 februari trokken 4000 man onder bevel van baron de Chevraux, met 1000 sleden uit het rayon Uitgeest/Heemskerk over het 'Cromme IJ' naar Krommenie en Westzaan. Binnen enkele dagen waren alle dorpen en buurtschappen ten westen van de

Zaan genomen en eind februari stootte de Chevraux door naar Wormer en Jisp. Eerst voor Purmerend wist Sonoy hem een halt toe te roepen. Maar de rest van Waterland was vrijwel geheel in handen van de vijand. Slechts de Zaanse Schans hield nog stand. Brede bijten in het ijs verhinderden een bestorming ervan. De schans werd verdedigd door twee vendels die binnen de wallen stelling hadden genomen. Midden maart hief de Chevraux gelukkig het beleg van de schans op, evenals Valdez dat van Leiden. In ijlmarsen gingen zij naar Limburg, waar Lodewijk van Nassau was binnengevallen (Mook 14-4-1574). Daarna keerden zij terug, maar het ijs was intussen verdwenen en de Chevraux moest nu oprukken over smalle dijken en paden. Hij wilde van twee kanten op Purmerend af en liet de schans voorlopig ongemeid. Op 30 mei drong hij met 1600 man uit het zuidelijk bruggehoofd noordwaarts door tot in Ilpendam en Purmerlant. Een andere colonne van 1400 man zette hij diezelfde dag in vanuit het westen. Die nam bij verrassing Krommenie en begon bij Wormerveer de Zaan over te steken. De geuzenbezetting van vier vendels te Wormer, onder het algemeen bevel van Titus Hettinga, wist de eerst overgestoken Spaanse echelons echter in het nauw te brengen. Toen kwam het offensieve element van de Zaanse schans in actie. De vloot van bewapende roei- en zeilschepen verliet onder bevel van de vrijbouter-commandeur Kleinsorg de haven van de schans, voer naar het overgangspunt van de Spanjaarden en schoot de ponten en overige vaartuigen waarvan deze gebruik maakten, in de grond. Daarna werden de vuurmonden en de musketten op de Spaanse troepen gericht die hier aan weerszijden van de Zaan dicht opeen gehoopt stonden op het pad van Krommenie naar Wormer. Een algemene tegenaanval van Hettinga deed de rest. De gehele Spaanse legermacht werd hier vernietigd. Slechts 290 man werden gevangen genomen, waarvan later nog 150 in Hoorn werden geëxecuteerd.

Dit gebeurde op Eerste Pinksterdag 1574. Op Tweede Pinksterdag (31-5-1574) versloegen Sonoy's troepen hierna ook de vijandelijke colonne bij Ilpendam en Purmerlant. De dag welke daar op volgde werd in Waterland en de Zaanstreek een dag van vreugde en dankbaarheid, de 'derde Pinksterdag'!

Intussen hadden de Spanjaarden de bevolking een onbeschrijfelijk lijden aangedaan. In de Zaanstreek waren, op Assendelft en Wormer na, alle dorpen en buurtschappen platgebrand. Het zou vele jaren duren voor de 'verschroeiende aarde' hier weer tot leven zou komen.

Literatuur: J. Honig Jsz. Jr.; Geschiedenis der Zaanlanden.

Van krot tot woonhuis

Westzanerdijk 305-307 opgeknapt in afwachting van restauratie.

Bij het binnenkomen van Westzaan via de Westzanerdijk kan men niet ongemerkt voorbij het pand Westzanerdijk 305-307 komen. Samen met Westzanerdijk 522 zorgt het voor een vernauwing van de weg op de dijk. Voor automobilisten een onoverzichtelijk stuk, maar voor het karakter van dat stukje Zaanstreek onmisbaar.

Voor de Stichting Zaans Schoon was het dan ook een hele zorg minder toen zij, na jarenlang waakzaam blijven en praten met eigenaren en gemeente, het pand kon aankopen. Met deze aankoop was weer een belangrijke stap gezet tot behoud van een karakteristiek stukje dorpsgezicht. Iedereen weet van de problemen rond de aanvoerweg naar de vuilverbranding, het daardoor intensieve vrachtverkeer op de dijk. Voor het verkeer was het toch zeker beter geweest, deze beide panden te slopen en de weg terplaatse recht te trekken. Toch heeft het respect voor de ouderdom hier gezegevierd.

Met de aankoop van het huis was Zaans Schoon echter nog niet uit de problemen. De noodzakelijke restauratie zou niet onaanzienlijk zijn - de gevolgen van lange leegstand zijn maar al te zeer bekend - en een koper die wil restaureren is zeker in deze tijd niet zo gauw gevonden. Gezien deze omstandigheden werd besloten, het pand een summiere opknopbeurt te geven en in afwachting van een definitieve restauratie te verhuren.

Voor de mensen die zo'n werk gaan uitvoeren is dat een lastige opgave. Het moet zo goedkoop mogelijk gebeuren en toch wil iedere vakman graag goed werk afleveren. Dit geldt voor de timmerman, de loodgieter zowel als voor de schilder.

Het huis was scheefgezakt, de vloerbalklaag was, evenals een groot deel van de buitenweeg, op diverse plaatsen rot, goten waren voor een deel verdwenen of werkten niet meer. Het dak lekte al jaren. De vraag rees: hoe knap je dat nog op?

Om enig zicht op het werk te krijgen werd begonnen met het leeghalen van de woning en de kruipruimte daaronder. In het totaal kreeg de vuilverbranding zo'n 3 ton vuil, bestaande uit vloerbedekking, huisraad, behang en verrot hout te verwerken. Toen het huis eenmaal was opgeruimd, bood het alweer een heel andere aanblik.

Vervolgens werd naast de slaapkamer een doucheceel gemaakt, samengesteld uit regelwerk met geplastificeerd board, een ondervloer met daarop een 3 cm. dikke betonnen afwerklaag, geschilderd met betonverf. Het geheel werd gecompleteerd met douchebak, wastafel en toilet. De tochtende vloeren van slaapkamer en keuken werden afgedekt met spaanplaat en de doorstuwende plafonds met zachtboard, in feite geen materialen die bij restauraties toegepast dienen te worden maar in afwachting daarvan een acceptabel alternatief.

Na het aanbrengen van plinten, het weer sluitend maken van de deuren, aanpassing van het keukenblok en het weer tochtvrij maken van de ramen, kon de schilder aan de slag met het weer ogend maken van het binnenwerk: oude verflagen werden schoongemaakt, geschuurd, geplamuurd en met een dekkende verf afgeschilderd. Ook hier een voor het oog goed resultaat met een minimum aan werk en kosten.

Met het buitenwerk ging dat minder eenvoudig. Zodra begonnen werd met het weghalen van rotte delen kwam er steeds meer narigheid tevoorschijn. Doórgaan met vernieuwen of af en toe maar een oogje dichtknijpen? De minder slechte delen bleven zitten en werden aangeheeld met nieuw hout. Met de dakreparaties moesten zo hier en daar extra lange draadnagels worden gebruikt om bij het aanbrengen van nieuwe panlatten op het oude dakbeschoot voldoende 'vlees' te hebben. Toch, met de pannen er weer op ontstond een mooi, strak geheel.

Zo kreeg het hele huis een kleine opknopbeurt. Niet erg bevredigend voor timmerman, schilder en electricien, maar op een manier zoals het waarschijnlijk door de eeuwen heen gebeurde, totdat het op een kwaad moment echt niet meer kon. Dat moment is voor Westzanerdijk 305-307 echter nog lang niet aangebroken. Een houten huis kan heel wat hebben voordat het instort.

Tegenover een schappelijke huur die Zaans Schoon van de nieuwe bewoners vraagt staat de verplichting dat zij zelf het buiten-schilderwerk voor hun rekening nemen, evenals eventuele wensen binnenshuis. Zo staat er binnen enkele maanden weer een groen en toonbaar huis, in korte tijd van 'krot' tot woonhuis omgetoverd in afwachting van een echte restauratie. Moge het tot voorbeeld dienen voor veel van dergelijke huizen in de Zaanstreek.

J. van Leeuwen

Haaldersbroek

Dit vanouds tot de banne Oostzaan behorende gebied zal grondig worden opgeknapt, vooruitlopend op een toekomstige bescherming als dorpsgezicht. In de nota 'Herinventarisatie van te beschermen stads- en dorpsgezichten' zijn door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg de onderzoekresultaten naar cultuur-historische waarden in steden en dorpen neergelegd. Bij de gemeente Zaanstad staan de volgende te beschermen gezichten vermeld: Zandijk: de Gortershock, Westzaan: de Kerkbuurt en Zaanam: Haaldersbroek.

Oorspronkelijk was de buurtschap gescheiden van Oostzaan door de Braaksloot, die een verbinding was tussen de Poel (de Zaan) en de Wijde Wormer. De oude nederzetting 'de Hadel' lag buiten de zg. Schinkeldijk in een drassig gebied, ofwel broekland. De naam is via Hadelersbroek ontwikkeld tot Haaldersbroek. Het noordelijk deel van het dorp Oostzaan waarvan de buurtschap een deel vormde is nu bekend als de Haal. Er was eertijds een weiver of voetpad hier naar toe. (Zie ook ANNO 1961 de nrs 52, 53, 54 en 56.)

De verbeteringen houden in het aanleggen van een nieuwe riolering; het uitbaggeren en beschoeien van de slootjes en het opnieuw bestraten van de paden. In hoofdzaak betreffen het dus zaken die de (oude) structuur van het gebied aangaan. Het is ook de bedoeling dat tegelijk de bruggetjes worden vernieuwd. Met het oog op de toekomstige bescherming van het gebied is het noodzakelijk en te hopen dat bij deze 'renovatie' terdege rekening zal worden gehouden met het historisch gegroeide beloop van de sloten en paden en met de gevarieerdheid in de toe te passen materialen.

Een en ander kan ook een belangrijke aanzet zijn voor de huizenbezitters in Haaldersbroek om over te gaan tot het verbeteren van de bestaande woonbebouwing, als dit in daarop ingestelde regelingen kan worden ingepast. Al met al wel een positief te noemen initiatief. Helaas moeten we wel met spijt constateren dat door een niet zo slim gevoerd beleid deze oorspronkelijke buurtschap meer en meer verdwijnt achter een aantal smakeloze industriële gebouwen.» S. de Jong

Bouwkundig Alfabet

Haai. Heiwerktuig. Ook **Hay**. Zie verder bij **Heien**.

Haal. Smalle ijzeren stang of strip waarmee een pot of ketel boven het vuur hoger of lager kon worden gehangen, d.m.v. een **Heugel**. Heeft meestal een getande vorm; er werden wel oude zaagbladen voor gebruikt. Komt in Noord-Holland ook voor als een stang met gaatjes waarin een verplaatsbare haak was aangebracht.

Lit.: J.J. Schilstra, Dit land boven het IJ; Hoorn 1972 (4e druk).

Haalmes. Schaafwerktuig met twee handgrepen voor het schillen en vlakmaken van rondhout. Het mes werd door de gebruiker steeds naar zich toe gehaald.

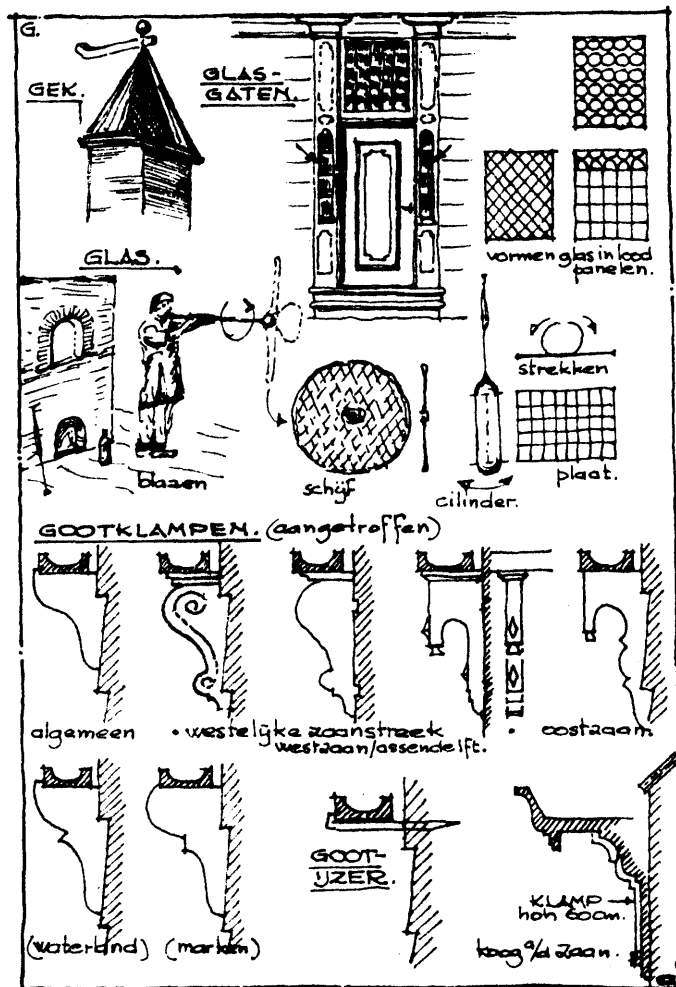
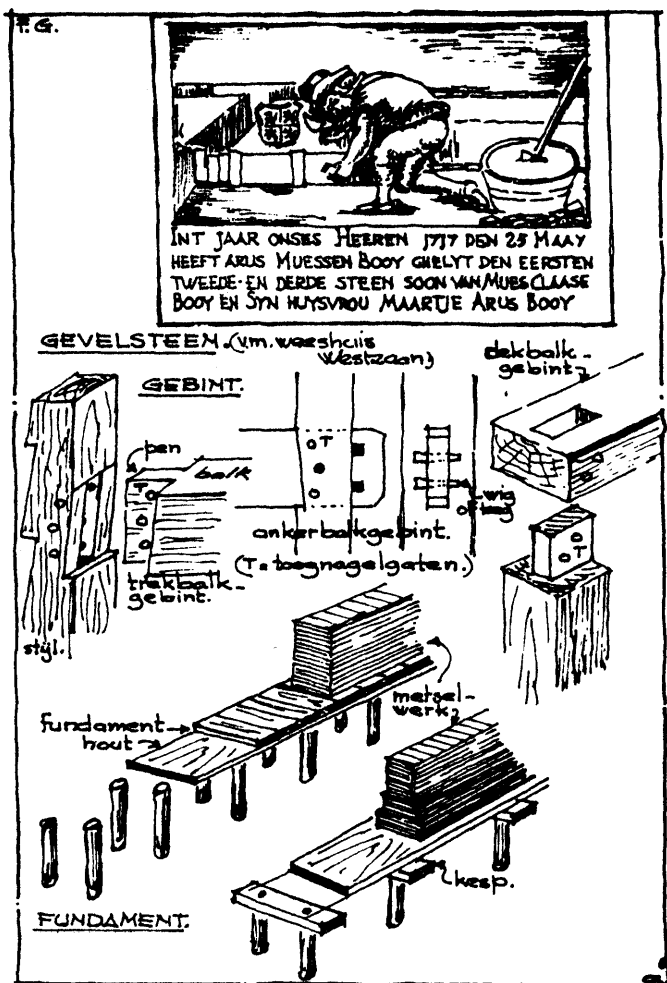
Haanhout. Horizontale balk in een sporenkap of spantconstructie. Ook **Hanebalk** en **Hanigbalk**.

Haard. Stookplaats. Ook wel geschreven: haart, heerd, heert en haartstede.

Haardplaat. Gietijzeren plaat tegen de betegelde achterwand van de vuurplaats van een schouw of een smuiger. Ze komen niet alleen in vlakke vorm voor, maar ook, met name de 17de eeuwse exemplaren, met (allegorische) voorstellingen en figuren. Soms zijn ze van een jaartal voorzien, dat bij eenzelfde afbeelding verschillend kan zijn, omdat het jaar waarin de plaat werd gegoten was aangebracht in een eerder gebruikte gietvorm.

Haardsteen. Voordat haardplaten werden toegepast waren de achterwanden van stookplaatsen vaak bezet met fraai bewerkte haardstenen van terracotta (14de en 15de eeuw). In de Zaanstreek is mij slechts één exemplaar bekend: deze bevindt zich als gevelsteen aan het huis Krommeniedijk 171-172.

Haartwulft. Half stenen gewelf onder de vloer, waarin de askolk is aangebracht en waarop het 'yser' of de vuurplaat is gelegd. Zie:

ANNO 1961, nrs 12/13.

Hakbeitel. Rechte zware beitel, ook **Vermoor**, genoemd. Komt in gebruik als de ijzerkwaliteit daarvoor goed is: ± 1500.

Halfvathoutsblad. Een deel (plank) van zes voet lengte.

Hanebalk. Zie bij **Haanhout**.

Hanekam. Gemetselde, aan de bovenzijde gebogen, ontlastingsconstructie boven een raam- of deurkozijn.

Hangel. Oude benaming voor geheng. Andere namen hiervoor waren: middeleeuws: hangeles, hengeles; in 17de en 18de eeuwse bestekken werden ze genoemd: hangelse, hengelse, hengsel en geheng. Dan waren er ook: boghangelse, kruyshangelse en winkelhaakhangelse.

Hang- en sluitwerk. Gebruikelijke benaming voor alle zaken in hout of metaal die nodig zijn om deuren, ramen en luiken aan af te hangen en sluitbaar te maken. Een aantal oude benamingen zijn: **Hangel** (zie hierboven), **Harpje**, **Kikkers**, **Klink**, **Knier** (scharnier), **Knipper** (grensel), **Look** (plaatgrendel), **Oplegger** (soort scharnier), **Prook**, **Schotel**, **Snetel** (sleutel).

Hanger. 1. Verticaal ijzer in de schoorsteen van een schouw, waaraan de **Mantelbalk** is opgehangen. 2. Vierkante houten koker om regenwater af te voeren van de goot naar de regenwaterbak buitenshuis. Ook: **Hangpomp**.

Hangpomp. Zie bij **Hanger** (2) en **Leigoot**.

Hangstijltje. Kort stijltje dat boven in het wurmt is bevestigd en waaraan de gebintbalk hangt. Toegepast in twee- en driebeukige huizen, waarbij de middenruimte in open verbinding is met de zijbeuken of zijruimten. Aan de onderzijde meestal met een gesneden knop afgewerkt.

Hangzolder. Ook insteek en hangkamer genoemd.

Lit.: R. Meischke, Het Nederlandse woonhuis van 1300 - 1800, blz. 535 (zaakregister).

Hanigbalk. Zie bij **Haanhout**.

Harmen. Krachtwerktuig; dommekracht.

Harpje. Klein koperen, houten of ijzeren werveltje aan de zijkant van een schuifraam; belet het openschuiven van buitenaf. Ook **Vakker** genoemd.

Harpuys. Een mengsel van zwavel, lijnolie en hars, tegen inrotten en aantasting door houtworm. Het werd vooral in de scheepsbouw ge-

bruikt. In 1714 werden de binnenkanten van de goten van het weeshuis in de Stationsstraat in Zaandam er mee bestreken.

Hai. Zie bij **Haai**.

Heien. Gebeurde vroeger met handkracht. Er was het handheien, waarbij twee mannen het heiblok hanteerden om lichtere paaltjes (slieten) in de grond te drijven. Ook was er de trekhe, waarbij soms tot dertig mensen het heiblok omhoog trokken en vervolgens op de paalkop lieten vallen. Zie: **Heilied**, **Kerkhei**, **Heipaal**, **Marie**.

Heilied. Bij het heien met de trekhe werd, om de maat en de gang er in te houden, bij elke haal een regel of woord van een heilied gezongen of geroepen. Een tocht was een serie van 30 slagen en de verzen van een heilied waren meestal tienregelig, zodat drie verzen voldoende waren voor één tocht. Nog steeds is nu de maat om de draagkracht van houten palen te berekenen de zakkung na 30 slagen.

Lit.: J. Schippers/S. de Jong, Zaanse Houtbouw, Zaandam 1976.

Heipaal. Deze waren er in verschillende zwaarten en lengten:

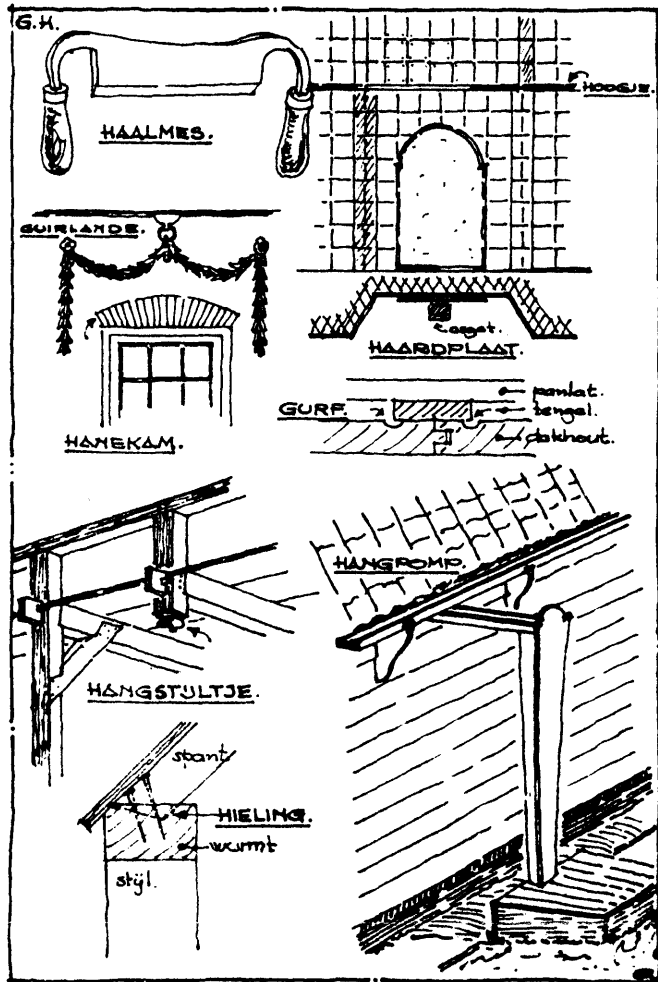
- **Slieten of Stokken** waren dunne paaltjes van elzehout of andere loofhoutsoorten. Ze werden in bosjes bij elkaar geheid.
- **Kolders** waren juffers, korter dan 16 voet en boven en onder even dik. Ze waren evenals de verder te noemen palen van naaldhout.
- **Juffers** of joffers waren er in lengten van 18 tot 24 voet. Dubbele twaalf elles waren zwaarder dan juffers en 22 voet lang.
- **Sparren** waren lichte juffers.
- **Spielen** langer en zwaarder dan sparren.
- **Masten** of mastpalen waren de zwaarste en de langste palen van 36 tot 44 voet (ca. 1250 cm.)

In de Zaanstreek werden de huizen meestal op 'de kleef' geheid, d.w.z. de paalpunt reikte niet tot op de vaste zandlaag, die hier op circa 7 m. en 14 m. diepte ligt. De palen van de stookplaatsen in de huizen werden wel op die diepte afgeheid, zg. 'op stuit' geheid (fundament).

Hemel. Gedeelte van een niet open houtloods, dat in kleinere vakken was verdeeld.

Hennehuis. Kippenhok... 'So en sal niemant dit padt betimmeren met een hennehuys of iets anders tot nadeel vant padt'. (HS padregelement 1714)

Heugel. Haalijzer waaraan ketel of pot boven het vuur hing; kon hoger of lager worden gesteld. Zie bij **Haal**. Ook **Hogel** genoemd.

Heul. 1. Vaste brug of duiker. 2. Buurtschap (daarnaar genoemd) in Oostzaan-noord.

Hieling. Schuine afsnijding aan het onderend van een spantbeen (verbinding met het wurmt). HS bestek Spinhuis Assendelft, 1644: 'Item elf spanten aen de kap gewrocht met hielinge op de wurmt vastgespyckert'.

Hoeksteentje. Schoorsteenbordje of Hoogie.

Lit. Anno 1961 nrs 12/13.

Hoerekind. Soort schaaf. Zie bij **Horletoet**.

Hoet. Inhoudsmaat voor het verhandelen van o.a. bouw kalk; komt overeen met 9,7 mud. Zie bij **Maten**. Ook geschreven Hoed.

Wij verwelkomen de volgende nieuwe leden

De Heer H.A. Brinkman
 Mej. J.G. Kuiper
 De Heer L.A. Boots
 De Heer en Mevr. Kimsma
 De Heer F. Kee
 De Heer J. Mulderij
 Mej. F. van Delft
 De Heer P.L. Heistek
 De Heer E. Gruys
 De Heer J. Duyvis
 De Heer J.G. de Gorter

Krommenie
 Krommenie
 Purmerend
 Westzaan
 Wormerveer
 Wormerveer
 Zaandam
 Zaandam
 Zaandam
 Zaandijk
 Zaandijk

Contributie

Mogen we de leden die een acceptgirokaart voor de contributiebetaling over 1982 hebben ontvangen en nog niet hebben betaald, nogmaals verzoeken om hun bijdrage toch zo spoedig mogelijk over te maken?

Berichten

Vragenrubriek

Eén van de meerdere activiteiten die het bestuur en de redactie voor ogen staan om ons orgaan 'ANNO 1961' meer inhoud te geven is het instellen van een *vragenrubriek* voor onze leden. Het ligt in de bedoeling daarmee in het September-nummer te starten. We willen proberen Uw vragen te beantwoorden, die betrekking kunnen hebben op het werk van onze vereniging, op Zaanse cultuur-, ontwikkelings- en bouwhistorische zaken en op praktische zaken met betrekking tot het uitvoeren van herstel- en verbouwingswerkzaamheden aan Zaanse huizen. Vragen en antwoorden zullen in dit blad worden opgenomen. Zo mogelijk steeds in de aflevering volgend op de datum van de vraag. We verzoeken U wel om de vragen duidelijk te stellen en te richten aan de redactie, p/a van Ostadestraat 10, 1506 LA Zaandam.

Afscheid Mevrouw Tiesinga

In verband met andere en drukker werkzaamheden heeft Marie Louise Tiesinga tot onze spijt haar redactiewerk moeten beëindigen. We zijn haar dankbaar voor de tijd en de moeite die zij in de afgelopen jaren aan onze vereniging heeft gegeven. De heer Ron Brinkman is bereid gevonden zijn medewerking aan de redactie te geven als opvolger van mevrouw Tiesinga.

Folkloredag

Op zaterdag 21 augustus 1982 kunt U weer op de Zaanse Schans terecht om te genieten van alles wat er op folkloristisch gebied geboden zal worden. Indien het weer meewerkt belooft het een fijne dag te worden.

Voor treinreizigers die voor het eerst de Schans bezoeken volgt hier de te volgen weg:

Uitstappen station Koog-Zaandijk. Tunnel door (onder Provinciale weg). Rechtdoor (Stationsstraat). Aan einde linksaf. Doorlopen tot meelmolen De Bleke Dood. Meteen rechtsaf over de Zaan (Juliana-brug). Links ligt de Zaanse Schans.

Een prettige, zonnige dag toegewenst.

Molenmuseum

Op 1 mei werd het uitgebreide en geheel vernieuwde molenmuseum in Koog aan de Zaan heropend. Velen waren bij deze 'happening' aanwezig, die plaats vond 54 jaar na de tot standkoming van het museum. Een uitstekend georganiseerde dag was de feestelijke bekroning voor de vele molenvrienden die lange tijd en veel vrije tijd hebben geïnvesteerd in deze geslaagde modernisering van het museum. We wensen het bestuur en de vereniging 'De Zaanse Molen' er veel succes mee.

Oproep om nieuwe leden

Ook u kunt uw vereniging helpen door bureu, familie en/of kennissen en vrienden lid te maken van onze vereniging. Bel onze voorzitter R. Sman, tel. 075-284388, of bel of schrijf onze secretaris R. de Hoog, tel. 075-169729, Zonnewijzerspad 8, 1509 BW Zaandam.

Vereniging 'Vrienden van het Zaanse Huis'

Onze nieuwe voorzitter: R. Sman, Lagedijk 88, 1544 BJ Zaandijk, tel.: 075 - 28 43 88
 Secr.: R. de Hoog, Zonnewijzerspad 8, 1509 BW Zaandam
 Penningmeester: J. Benjamin, T. Slagterstraat 1, 1551 CE Westzaan
 Postgiro 742899 ten name van:
 Penningm. Ver. Vrienden v.h. Zaanse Huis, Westzaan
 Redactie 'Anno 1961': S. de Jong; M. van Leeuwen-Enklaar en R. Brinkman